**Ulkoasiainministeriö** NEUVOSTORAPORTTI UM2016-00865

POL-30 Lee Stefan(UM) 19.07.2016

Asia
**Ulkoasiainneuvosto 18.7.2016;yhteenvetoraportti**

Kokous
Ulkoasiainneuvosto 18.07.2016 - 18.07.2016

**Kokouksen agendalle Nizzassa 14.7. tehdyn iskun vuoksi otetusta terrorismin torjunnasta käydyssä keskustelussa korostettiin solidaarisuuden osoituksen tärkeyttä, radikalisoitumisen ja väkivaltaisen ekstremismin torjunnan merkitystä, tiedonvaihtoa jäsenvaltioiden viranomaisten kesken sekä unionin ulkoisia toimia kolmansissa maissa, kuten kapasiteetin rakentaminen.**

**Neuvosto kävi Turkista lounaskeskustelun vain ministerien kokoonpanossa. Hyväksyttiin päätelmät.**

**Jäsenmaat ilmaisivat tyytyväisyytensä unionin uuteen ulko- ja turvallisuuspoliittiseen globaalistrategiaan. Jäsenmaiden omistajuus ja rooli nähtiin keskeisenä myös toimeenpanovaiheessa. Strategian toimeenpanon osalta erityisen tärkeänä pidettiin nopeaa etenemistä turvallisuuden ja puolustuksen alastrategian laatimisessa. Strategiaa koskevan viestinnän tärkeyttä niin omille kansalaisille kuin unionin ulkopuolella korostettiin.**

**EU:n uusi Kiina-strategia hyväksyttiin. Painotettiin EU:n yhtenäisyyden ja koherentin lähestymistavan merkitystä yhteistyössä Kiinan kanssa.**

**Neuvosto keskusteli Latinalaisesta Amerikasta keskittyen Venezuelaan, Kuubaan ja Kolumbiaan. Neuvosto hyväksyi päätelmät Venezuelan tilanteesta.**

**Muuttoliikkeen ulkosuhdelottuvuuden osalta todettiin, että kesäkuun 2016 Eurooppa-neuvoston päätelmien toimeenpano on paraikaa käynnissä ja tästä informoidaan tarkemmin jäsenmaita myöhemmin.**

**Yhdysvaltain ulkoministeri John Kerry oli vieraana EU28 –ministerien epävirallisessa aamiaistapaamisessa ennen neuvoston kokousta.**

## Terrorismi

Keskustelussa nostettiin painokkaasti esiin solidaarisuuden osoituksen tärkeys jäsenvaltioiden kesken SEU 42.7 artiklan avunantolausekkeen pohjalta. Puheenvuoroissa painotettiin radikalisoitumisen ja väkivaltaisen ekstremismin torjunnan merkitystä ja erityisesti kolmansien maiden kanssa tehtävän

yhteistyön tärkeyttä. Korostettiin myös jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten ja turvallisuuspalveluiden välisen tiedonvaihdon tärkeyttä. Todettiin lisäksi, että enemmän huomiota tulee kiinnittää siihen, miten terroristien toimia rahoitetaan ja kuinka pyrkiä jäljittämään rahavirtoja.

**Suomi** esitti surunvalittelut Nizzassa tehdyn iskun johdosta ja totesi iskun kohdistuneen demokratiaa, vapaata yhteiskuntaa ja tavallisia ihmisiä vastaan. Suomi on mukana terrorismin vastaisessa toiminnassa. Jo Pariisin iskujen jälkeen Suomi lisäsi osallistumistaan Irakissa operaatiossa Inherent Resolve, ja lisää merkittävästi osallistumistaan Libanonissa UNIFIL-operaatiossa. Terrorismin torjunnan kaikilla aloilla on edettävä nopeasti. Kyse on EU:n yhteisestä haasteesta. Tehdyt päätökset ja linjaukset on toimeenpantava nopeasti sekä ulkoisten ja sisäisten toimien koherenssi varmistaen. Ponnistuksia on lisättävä. Juurisyihin ja väkivaltaa ajavaan ajatteluun on puututtava.

**Turkki (lounasaihe)**

Turkin tilanteesta keskusteltiin lounaalla vain ministerien kokoonpanossa.

Hyväksyttiin päätelmät, joissa tuomitaan vallankaappausyritys ja todetaan tuki laillisille instituutioille maassa. Päätelmissä kehotetaan myös Turkkia noudattamaan täysin perustuslaillista järjestystään ja korostetaan oikeusvaltioperiaatteen ylläpitämistä. Demokratian, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittaminen on tärkeää ja kuolemanrangaistuksen torjuminen on keskeinen osa EU:n oikeusjärjestystä.

**EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittinen globaalistrategia**

Puheenvuoroissa strategiaa pidettiin onnistuneena ja tasapainoisena. Strategiassa asetettujen prioriteettien katsottiin heijastavan jäsenmaiden näkemyksiä ja luovan hyvän pohjan YUTP:n kehittämiselle. Korostettiin jäsenmaiden omistajuuden ja roolin säilyttämistä vahvana myös toimeenpanovaiheessa.

Strategian toimeenpanossa keskeisinä näkökohtina pidettiin politiikkakoherenssia, sisäisten ja ulkoisten politiikkojen yhtymäkotia sekä EU:n instrumenttien (ml. rahoitus-) uudelleenpriorisointia. Myös viestinnän tärkeyttä niin omille kansalaisille kuin unionin ulkopuolella korostettiin. Etenemistä turvallisuuden ja puolustuksen alalla pidettiin erityisen tärkeänä. Turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehittämiseksi katsottiin tarvittavan oma alastrategiansa, joka ei käsittele pelkästään puolustusta, vaan jossa myös siviilipuolen toiminta on esillä varsinkin konfliktien ennaltaehkäisyssä.

**Suomi** kiitti korkeaa edustajaa hyvästä strategiasta ja korosti jäsenmaiden keskeistä roolia strategian laadinnassa. Oli oikea päätös julkaista strategia alkuperäisen aikataulun mukaisesti – tällä voitiin osoittaa EU:n päättäväisyys YUTP:n kehittämisessä. Strategian keskeisiä ansioita ovat puolustusyhteistyön syventäminen ja EU:n vahvistaminen turvallisuusyhteisönä. Nyt on varmistettava strategialle sen ansaitsema huomio ja annettava toimeenpanosta neuvoston päätelmät viimeistään lokakuussa. Sektoristrategia turvallisuudesta ja puolustuksesta on annettava viimeistään vuoden 2017 alkupuolella. Toinen keskeinen sektori, jolla jatkotyötä tarvitaan, on konfliktinesto. Strategian toimeenpanoa tulee tarkastella vuoden kuluessa sen hyväksymisestä.

**Kiina**

Arvioitiin 12.7. pidetyn EU-Kiina-huippukokouksen keskeisiä lopputuloksia sekä hyväksyttiin EU:n uusi Kiina-strategia. Huippukokouksen yhtenä tärkeimpänä tuloksena pidettiin EU:n selkeää viestiä tarpeesta purkaa ylikapasiteettiongelma sekä päätöstä perustaa teräksen tuotantoa monitoroiva ”EU-China Steel Platform”. Huippukokouksen haasteellisemmat kysymykset koskivat Kiinan

markkinatalousasemaa ja ylituotantokysymystä, ihmisoikeuskysymyksiä sekä Etelä-Kiinan meren tilannetta. Huippukokouksessa oli nostettu esiin mm. mahdollisuudet tiivistää yhteistyötä UTP-kysymyksissä, erityisesti Afganistanin, Afrikan, Iranin ja Syyrian osalta. EU:n Kiina-strategiassa pyritään saavuttamaan parempaa tasapainoa kauppasuhteille Kiinan kanssa. EU:lle investointisopimuksen aikaansaaminen on tämän hetken tärkein tavoite Kiinan kanssa. Se toisi eurooppalaisille yrityksille tasavertaisemmat kilpailumahdollisuudet Kiinan markkinoilla.

Keskustelussa painotettiin EU:n koherentin lähestymistavan ja yhtenäisyyden merkitystä yhteistyössä Kiinan kanssa. Ilmaistiin myös sitoutumista kauppapotentiaalin vahvistamiseen ja toivottiin investointisopimusneuvottelujen loppuunviemistä ja parempaa markkinoille pääsyä. Globaaleissa kysymyksissä toivotettiin tervetulleeksi rakentava lähestymistapa, ja annettiin tuki yhteistyön tiivistämiselle turvallisuus- ja puolustuskysymyksissä ja nähtiin potentiaalia erityisesti alueellisissa kysymyksissä.

**Latinalainen Amerikka**

Keskustelussa korostettiin EU-CELAC UMI-kokouksen merkitystä alueen kasvavan strategisen merkityksen valossa. Tiivistyvälle yhteistyölle nähtiin mahdollisuuksia mm. ilmastonmuutoksen saralla. Puheenvuoroissa ilmaistiin huoli Venezuelan tilanteesta ja EU:lta toivottiin aktiivista toimintaa sovittelupyrkimysten tukemiseksi. Hyväksyttiin päätelmät, joissa annetaan tuki sovittelupyrkimyksille Venezuelan hallituksen ja opposition välillä ja erikseen nostetaan esiin EU:n tuki José Luis Rodriguez Zapateron johtaman sovitteluryhmän työlle. Päätelmissä kehotetaan demokraattisen ja perustuslaillisen raamin, oikeusvaltioperiaatteen, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamiseen.

Kuuban osalta nostettiin esiin valmiiksi neuvoteltu EU-Kuuba PDCA-sopimus (Political Dialogue and Cooperation Agreement). Tavoitteena on allekirjoittaa ko.sopimus loppuvuonna ja luopua samassa yhteydessä EU:n vanhasta, vuodelta 1996 peräisin olevasta yhteisestä kannasta. PDCA-sopimus nähtiin erittäin tärkeänä askeleena eteenpäin EU-Kuuba-suhteissa ja sopimuksen allekirjoittaminen ennen vuoden vaihdetta nähtiin oikeana ajankohtana. Kolumbian osalta ilmaistiin tyytyväisyys tulitaukosopimukseen. Todettiin tärkeäksi saada kansainvälinen yhteisö mukaan monitoroimaan rauhansopimuksen toimeenpanoa ja painotettiin myös EU:n tuen jatkuvuutta.

**Muuttoliikkeen ulkosuhdeulottuvuus**

Todettiin lyhyesti, että kesäkuun 2016 Eurooppa-neuvoston päätelmien toimeenpano on paraikaa käynnissä ja tästä informoidaan tarkemmin jäsenmaita myöhemmin.

***UAN:ssa ilman keskusteluja tehtyjä linjauksia***

**Etelä-Sudan**: Päätelmissä tuomitaan jyrkästi taisteluiden laajeneminen Etelä-Sudanissa ja siviileihin ja YK:hon kohdistuneet hyökkäykset, ja korostetaan nopeiden toimien tarvetta. Maan johdon vastuuta tilanteesta alleviivataan. Osapuolten on tehtävä kaikkensa joukkojensa kontrolloimiseksi, tulitauon pitämiseksi ja rauhansopimuksen toimeenpanemiseksi. Alueen maiden, IGAD:in ja AU:n sekä YK:n toimille annetaan tuki. Humanitaarisen pääsyn turvaamista ja siviilien suojelua painotetaan prioriteettina, samoin julmuuksiin syyllisten saattamista vastuuseen. YKTN:n valmius harkita UNMISS:in vahvistamista toivotetaan tervetulleeksi ja YK pääsihteerin pyyntöä asettaa asevientikielto ja lisäpakotteita tuetaan. EU:n todetaan olevan valmis harkitsemaan lisäsanktioita.

**Somalia**: Päätelmissä keskitytään Somalian tuleviin vaaleihin ja turvallisuussektoriin. Vaalien osalta korostetaan uskottavan, läpinäkyvän ja inklusiivisen prosessin merkitystä sekä aikataulua ja naisten

osallistumista koskevien sitoumusten täyttämistä. Vaalien tulee olla etappi kohti "yksi henkilö yksi ääni" vaaleja vuonna 2020. Somalian turvallisuusjoukkojen perustamista koskevaa työtä kiirehditään AMISOM:n korvaamiseksi asteittaitain. Tämä vaatii sovun löytämistä Somalian liittohallituksen ja osavaltioiden välillä joukkojen kehittämisestä ja alueen ja kv. toimijoiden välisen yhteistyön parantamista. EU:n todetaan tukevan Somaliaa niin vaaliprosessissa kuin turvallisuussektorilla tukemalla AMISOM:ia ja Somalian joukkojen kehittämistä.

**Afganistan**: Päätelmissä hyväksytään EU:n vuosille 2014 -2016 laaditun Afganistan-strategian toimeenpanoraportti ja huomioidaan muuttoliikekysymyksen nousseen yhdeksi EU:n Afganistan-suhteen prioriteeteista sekä painotetaan yhteistyötä palautus- ja takaisinottokysymyksissä.

**Pakistan:** Päätelmissä korostetaan muuttoliikekysymyksen merkitystä painottaen erityisesti takaisinottosopimuksen tehokasta toimeenpanoa. Päätelmissä ilmaistaan lisäksi mm. huoli Pakistanin ihmisoikeustilanteesta ja muistutetaan GSP+ -statuksen edellyttävän kansainvälisten sopimusten toimeenpanoa, nostetaan esiin väkivaltainen ekstremismi ja yhteistyö terrorismin torjumiseksi sekä korostetaan Pakistanin yhteistyön merkitystä Afganistanin kanssa alueellisen turvallisuuden ja vakauden aikaansaamisessa.

**Muuta ulkoasiainneuvoston kokoukseen liittyen**

Yhdysvaltain ulkoministeri John Kerry oli vieraana EU28 –ministerien epävirallisessa aamiaistapaamisessa ennen ulkoasiainneuvostoa. Vain ministerien kokoonpanossa käydyssä keskustelussa oli esillä mm. EU:n ja USA:n välinen kumppanuus/yhteistyö ja EU:n ja USA:n väliset vapaakauppasopimusneuvottelut sekä muut ajankohtaiset aiheet kuten Syyria, terrorismin vastainen toiminta, Libya, Lähi-idän rauhanprosessi, Ukraina ja Turkki.

Ulkoasiainneuvoston yhteydessä järjestettiin myös EU-GCC ministerikokous.

Suomen edustajat
Valtiosihteeri Samuli Virtanen ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite UM2016-00839

| | |
|---|---|
| Asiasanat | Kiina, Latinalainen Amerikka, muuttoliike, Yhdysvallat, YUTP, Turkki |
| **Hoitaa** | **UM** |
| Tiedoksi | EUE, OM, PE, PLM, SM, TEM, TPK, VM, VNK |